

ประโยค ป.ธ. ๘
แต่ง ฉันทภาษามकर
สอบ วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

จงเก็บข้อความตามที่จะเก็บได้ ในข้อความข้างท้ายนี้ แล้วประพันธ์ให้เป็นภาษามकर โดยฉันทลักษณ์ ๓ อย่าง แต่งฉันทอะไร แจ่มช้อยไว้ด้วย ฯ

แลปฏิสันถารนั้น แม้เป็นอุบายเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจชนผู้ได้รับโดยเค้านั่นก็จริงอยู่ แต่ถ้าบุคคลเป็นผู้ไม่ฉลาดในวิธีทำ ข้าจะกลับให้โทษก็อาจเป็นได้ คุณพวกราชราชคือนับปราชญ์วิบุลยคุณพระราชาโอรสพระเจ้าปเสนทิโกศลราช ที่กุมารเข้าพระทัยไปว่าประมาณหมื่น จนถึงเป็นสาเหตุเจ็บแค้น แต่พอได้ราชสมบัติ ก็ยกพยุหแสนยาไปปราบสาทกชนบทให้อยู่ได้อำนาจ เป็นต้นนี้ ก็เพราะพวกราชราชไม่ฉลาดในวิธีทำปฏิสันถาร การควรจะเป็นดีก็กลับให้โทษแก่ผู้ทำ เหตุฉะนั้น จำต้องประสงค์ความฉลาดของบุคคลในกิจนั้นเป็นที่ตั้ง ผลจึงสำเร็จด้วยดี ความเข้าใจวิธีทำปฏิสันถาร ชื่อว่าปฏิสันถารกุศลตา ฯ

แลปฏิสันถารอันบุคคลทำด้วยความฉลาด สบโอกาสยามที่ปรารณาข้อมสามารถอำนวยผลอันงามแก่ผู้ทำ มีอย่างในคัมภีร์มหาวงศ์พงสาวดารสีหเมื่อครั้งเกาะลังกาเกิดจลาจลด้วยกบฏภายใน พระเจ้าวัฏฏคามินีอภัยเสียเมืองอนูราชแก่พวกทมิฬ เสด็จหนีไปสำนักอยู่ในไพร่จังหวัดเวสศศิริวิหาร ได้ทรงรับปฏิสันถารคือการเอาใจใส่เลี้ยงดูของพระมหาคัสสละเจ้าอาวาส ครั้นตีเมืองอนูราชบุรีคืนได้แล้ว ทรงระลึกถึงอุปการะของพระเถระ จึงทรงสถาปนาอภัยศิริวิหารถวาย ฯ

แม้ผู้เรามีจิตคิดร้ายอยู่ก่อน บางคราวก็อาจผ่อนผันให้ระงับกลับเป็นดีได้ดังพระอภัยเถระเจ้าอาวาสเจติยศิริวิหาร ในการที่เกาะลังกากล้าถึงเกิดจลาจล

หมู่ชนตั้งช่องสุ่มกันเป็นกองโจรพากันยกมาเพื่อจะปล้นวัด พระเถระให้จัดโภชนาหารเตรียมไว้ พอพวกโจรมาถึงก็ให้เลี้ยงอิมหันาสารอาณ พวกโจรได้รับปฏิสันถารเช่นนี้ก็เกิดไมตรีจิตดงคการที่คิดไว้ว่าจะปล้นนั้นเสีย กลับช่วยป้องกันรักษามิให้พวกอื่นมาเบียดเบียนได้ วัดอุนี้ แม้ท้องเรื่องเป็นอย่างไรรอยู่ ก็พอสาธกให้เห็นว่าปฏิสันถารเป็นเครื่องระงับร้ายให้กลายเป็นดี เป็นเครื่องมือสำหรับผจญของหมู่มีกำลังน้อยแต่อยู่ใกล้ชิดหมู่มีกำลังกว่า คงพระมหาเถระตั้งสำนักอยู่ใกล้โจรหมู่ใหญ่ เข้าในคำว่า อสาคู สาธุนา ชิน ผจญคนชั่วด้วยความดีฉะนี้ ฯ

ยิ่งอิสรชนผู้มีอำนาจมาเอื้อเพื่อในปฏิสันถาร ผลก็จะไพศาลออกไป นำให้ประชุมชนนิยมนับถือและระบือเกียรติคุณทั่วทิศานุทิศ เมื่อชนทั้งปวงมีไมตรีจิตอยู่แล้ว ความเจริญก็ย่อมมีโดยลำดับกัน เหตุฉะนั้น โบราณบัณฑิตจึงได้ยกสังคหวัตถุ ๔ ขึ้นแสดงโดยความเป็นราชธรรม เมื่อพระเจ้าแผ่นดินทรงบำเพ็ญให้บริบูรณ์แล้ว ประชาชนข้าขอบขัณฑสีมาย่อมจะนิยมนในพระบารมี เกียรติคุณข้อนี้ ย่อมจะชักคนนอกประเทศให้มาสู่พระเดชานุภาพช่วยกันประกอบกสิการและพาณิชย์กรรม ทำพระราชอาณาเกษมครให้มั่งคั่งด้วยประชาชนและโภคทรัพย์ นับว่าเป็นกำลังอันใหญ่ เป็นที่เกรงขามแห่งผู้แผ่ร้ายทั้งภายในภายนอกทั่วกัน ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที.

ประโยค ป.ธ. ๘
ตัวอย่าง แต่งฉันท์ภาษามคร
พ.ศ. ๒๕๕๔

ปฐยาวัตร

พุทฺธเรน ปฐิสฺสนฺดาโร
 วเสน เทสิโต โหติ
 กิณฺจาปี ปฐิสฺสนฺดาโร
 สเจ ปน อิมสฺสหาปี
 ปาปฺปณฺเณยฺมฺ มหาโทสํ
 สากิยา กิร นาเหสุ
 วิชฺฐทภสฺส เอตมฺปิ
 เตสํ ปทฺฐจฺจิตฺโต โส
 มหาเสนาช นิกฺขมฺม
 เตเนว ปฐิสฺสนฺดาร์-
 โส เหตุถ กุสโล โหติ
 ตพฺภาโว ปฐิสฺสนฺดาร์-
 อนูรฺเปว โอภาเส
 มหาวิสมฺหิ คมฺภีเร
 ทมิหํ นํ ปราชิตถ
 เวสฺสคิริวิหารสฺส

ธมฺมอามิสฺสํศกฺห-
 สมฺมาสมฺพุทฺธสฺสเน
 โหติ สงฺกหฺปายโก
 อโกวิทาว ปุคฺคลา
 สพุพฺเพเต สากิยา ชลา
 ปฐิสฺสนฺดาร์ โกวิทา
 สกฺกจฺจํ เนว กุพฺพสุ
 ปจฺจุฉา รชฺชํ อการชิ
 เต อคฺคโน วเส อกา
 โกวิทอ อภิปฺตฺติโย
 สพุพฺพคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺค
 กุสฺสคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺค
 กโคหุ เอส สาคฺคฺคโค
 ทญฺจพุทฺธ นิตฺสฺสนํ
 อภิโย วญฺญคามณิ
 อุพฺพุพฺเพเน วสิคฺคฺคว ฯ

อินทรวงศ์

เถโร มหาติสฺสสมณฺณโก วโร
 คสมิ วิหารมฺหิ ชคิปปฺธานโก
 รณฺโณว กุสฺยาณมกาสิ สงฺคหํ
 ปจฺจุฉา ปราชสิ อริ นริสฺสโร

คํ อคฺคโน หคฺคคํ ปุริ อกา
คฺคฺคูปการํ สมนุสฺสราณโก
เถรสุส โข เวสฺสคิริวหํ คทา
การสิ รมมมปิ วิหารมคฺคกํ ฯ

วสันตคิลก

โปโส อุปายกฺสโล อภินนฺทนสมิ
ปฺพุเพปิ ทฺพภิกฺคโม-อหุ ปุคฺคโล โย
เถโร ยถาธ อภโย วิธิกอวิโทคฺโค
คํ เอกทาหุ สฺมนํ กริํ สมนฺคโธ
ลฺงกาย สพฺพธิ ฆนาณนุปฺชฺชิตสมิ
โกลาหลสมิ อหุเมวธ วคฺคโจรา
เถรสุส เจตฺยคิรินฺติ มหาวิหารํ
อาคํ วิลุมฺปิฏกิปตฺถยมานกา
อาหารเมว มรฺธาติปณฺธิเมโส
สขฺชาปยิตฺถ จ อทาสิ จ เตสเมคํ
เต สาธุกํ ปฏฺฐิถํ อภินนฺทนมฺปิ
เถรสุส สุญฺญํ อกรํ วรรณกฺขคฺคฺติ ฯ

ปฐยาวัตร

เตเนส ปฏฺฐิสนฺดาโร
ยถา ธีโร มหาเถโร
มหายุทฺถมณฺเฑสาณํ
คทาปฺพลโปสาณํ
ยถาห วรรณมฺพุทฺโธ
อิสฺสโร พลวา โหติ

อสาธุํ สาธุกํ อกา
โจรานํ สมนฺติเก จิโต
สมิปปญฺจณจารินํ
ยฺพุทฺโธปกรณํ อหุ
อสาธุํ สาธุนา ชิน
ปฏฺฐิสนฺดาการโว

อสุมิ โลเก มนุสเสหิ
 กลุยาโณ กิคุติสทุโทสสุ
 สพุเพปี อญญมณญเณสํ
 อนุปุพเพน อิทุณฺจ

มานิโค โหติ ปุชฺชิโค
 สพุพคฺค โหติ วิสสุโค
 กลุยาณจิตฺตกา ชนา
 วิรุฬฺหิณฺจจาริกจฺจเร ฯ

วสันตคิลก

คสฺมา จตุพฺพิธมิเชวหุ ราชธมฺม-
 ภาเวน อุทฺทิสิตสงฺคหฺวคฺคณเมตํ
 ราชา อิทมฺปิ ปริปุริย ธมฺมธารี
 โหเต สทา พหุชนเหิ ปสฺสํสํโค ว
 อพฺภุคฺคโคสฺส อหุ สพุพธิ กิคุติสทุโท
 รญฺจํ วิเทสิกชนาปี สมากมํสุ
 เอเก อิมสฺส กสิกมฺมกํสุ โปสา
 อญฺเณ กรีสุ ปุริสาปี วณฺนิชชกมฺมํ
 รญฺจสฺส ทุจฺจรชนา พหิ เจว อนฺโค
 อุตฺตราสํสิรุกปฺลาธิกณฺมภิกาหุนฺติ ฯ